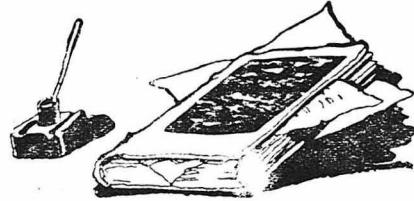

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

Ο ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ

“Ενας Ελλην Άδεν Ζευάν στὸ σεράγι τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ. Πῶς ὀργάνωσε τὴν Ὀμοσπονδία τοῦ Σαχεριέν. Οὐ θύεσεν Ἀνδρεών στὸν ἄγχοντα! Μία δραματικὴ σκηνὴ στὴ ρίζα τοῦ πλατάνου. Νούτσος καὶ Πασσᾶς. Οὐ Ἀλέξης στὰς διεταγές τῆς Ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος. Δεύτερη συνάντηση του μὲ τὸν θύεσαν. Τὰ γεγονότα τῆς ἐκκλησίας Ἀγίου Γεωργίου. Οὐ ἐπίλογος μίας τρχωδίας.

— Τὸν Ἀλέξη τὸν ἀγαπῶ σάν παιδὶ μου! ἔλεγε συγχαῖ ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς. Μοῦ τὸν ἄφησο ὁ πατέρας του στὸ λαϊκὸ μου καὶ δὲν τὸν ξεχωρίζω ἀπὸ τοὺς γούνους μου. Τὸ Μοντάρη μου καὶ τὸ Βελῆ μου. Εἰναι λιγάκι τρέλλουτσος, μᾶ στρογγύλος. Παιδὶ εἶν’ ἀκομῆ!...

Ο νέος γιὰ τὸν δοποὶν μιλούσε μὲ τὸν ἀνδιαφέροντον ὁ Τύραννος τὸν Ιουνίνον ήταν ὁ γιος τοῦ Νούτσου Καραμεσίνη, τοῦ πλονίουν Ἡπειρώτας μέσπορος ποὺ εἰχε βοηθήσει τὸν Ἀλῆ γινὲ ἀπὸ ληστῆς τὸν βουνῶν, μέγας καὶ ισχυρὸς Σατράπης ἕπει τοῦ 32 χρόνια.

Ο Ἀλέξης—ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν τότε τοπικὴ συνήθεια—εἴπηρε ὡς ἐπώνυμο τὸ βαριτικὸ ὄνομα τοῦ πατέρα του, Νούτσος, ήταν ἀπὸ νέος πολὺ ζωορός. Αγαπούσε τὴν συντροφού τὸν ὥραίν γυναῖκον καὶ κάθε διασκέδαιο. Στὸ Ἀλέπασσαδικὸ Σεράγι ίκνοντοῦσε δλες αὐτές τὶς ἐπιθυμίες του, γιατὶ καμμιὰ δὲν μποροῦσε ν’ ἀντισταθῇ στὸ γονευτικὸ πρωταπεταμένο τοῦ Σατράπη.

Ο Ἀλέξης τρελλανόταν γιὰ τὴν πλασία, τὸ κυνήγι λαγῶν καὶ περδικών, γιὰ τὰ ξεφανεύματα. “Ενας χρονογάρος τῆς ἐποχῆς ἔκεινης γράψει!...” Η συνειδεστέρα τὸν τότε διασκεδάσσειν, εἴτε εἰς τὰ σπίτια, εἴτε εἰς τὰ έβολα, ήτο, πλὴν τῆς οπερολιτῶν καὶ μέχρι μεθῆς εὐχώλων, τὸ να πάζει ἡ ζηγώρως μονούσι διάρροα δρωτικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀμφάτι, καὶ νὰ χρεούνει νέοι διαβολοί, ειλύγστοι, λαυρώνων στολισμένιν, κρατούντες διὰ τῶν κειρῶν ἡ διὰ τῶν δακτύλων πρὸς ἀλλήλα χάλινά τινα εὐηγά κοιτά κορθάλαια. Οἱ νέοι οὗτοι ἐκαλούντο Ταγκάστρα καὶ ἐχρησίμευναν εἰς τὰ σημπότα σις ὡς ἀλλοί Γανυμήδει καλλί.

Ο Ἀλέξης Νούτσος εἰτε τὰ καλλίτερα καὶ χρυσοστόλιστα ἀλύρα καὶ τὰ ἐπιδεύτερα λαγωνικά σκυλιά. Στὰ κυνήγια ἔπαινον μαζὶ τοῦ καὶ μερικοῖς ἀπὸ τοὺς Ταγκάστρες. Γιὰ δλες αὐτές τὶς εὐτυχίες του τὸν ἐξήλεναν καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ γιοι τοῦ Τύραννου καὶ πολλές φορές δραμάλωσαν μαζὶ του. Τοπετά μάλιστα καὶ πολὺ ἀσχημά, ἀπὸ τὸν απόλογο ἀφρού.

Ο Νούτσος ἐπέμενε νὰ θεωρῇ τὸ Ζαγόρι, τὴν ίδαιτερη πατρίδα του, σὰ δική του ‘Ἐπαρχία’, ἐπάνω στὴν δούλων οι Τούρκοι δὲν ἐπέτει νάρχουν καμμιὰ δικαιοδοσία. ‘Ἀλῆ’ οἱ γιοι τοῦ Ἀλῆ ἐπέμεναν νὰ εἰσπάττονται φύρους ἀπὸ τοὺς Ζαγοριανούς καὶ η ὑπόθεση ἔφεσε στὸ Παλάτι. Ο Ἀλέξης δὲν ἰδίσταις τὴν θυμητή στὸν Τύραννον τοὺς δούλους του καὶ τὶς συμφορίες ποὺ εἰχε κάπει μὲ τὸν πατέρα του καὶ νὰ τὸν ὄνομάσῃ ἡ καὶ οἱ στο! Ο Ἀλῆς θύμησε πολὺ καὶ δέταξε τὸ Νούτσον νὰ φύγη ἀμέσως ἀπὸ μπροστά του:

— Φεύγω, εἰτε νὸ Νούτσος. ἀλλὰ δὲ θὰ πάψω νὰ διεκδικῶ τὴν κληρονομιὰ τοῦ πατέρα μου! Τὸ Ζαγόρι εἶνε τοιχίκι μου, καὶ δὲν τὸ θέλω γιὰ νὰ πλούτισο, ἀλλὰ γιὰ ν’ ἀλαφρώνω τοὺς συμπατριώτες μου ἀπὸ τὰ βύσανα τῆς σκλαιμίας, ποὺ τραβοῦν δλοὶ οἱ Ήπειρότες!...

Ο Σατράπης ἐδύμωσε περιστότερο καὶ διέταξε γά τὸν ἐξορθούς στὸ Ἀργυρούπατρο. ‘Υστερὸς ἀπὸ μέγαν καρδοῦ μῶς ὁ Ἀλῆς εἰδεῖ στὸν μένο τοῦ πατέρα τοῦ Νούτσου ποὺ ζητοῦσε λόγο γιὰ τὴν καταδίωξι τοῦ γιοῦ του καὶ φοβέρεις νὰ τὸν ἐδικηθῇ μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἀδράτων δυνάμεων. Ο προληπτικὸς Τύραννος, τὴν ἄλλη μέρα διέταξε τὴν ἀνάληξη τοῦ Ἀλέξη ἀπὸ τὴν ἔξορια καὶ τὴν ἀπάλλαγη τῶν Ζαγοριανῶν ἀπὸ τοὺς φύρους.

Πόσο ισχυρὴ ήταν ἡ προστασία ποὺ ἐδίνει ὁ Ἀλέξης Νούτσος στοὺς συμπατριώτες του, φάστερεις ἀπὸ τὸ ἔξης:

Σὲ μια κατεπείγουσα ἔκστρατεια τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, οἱ χωροφύλακες ἀγκάρεψαν καὶ τὰ φορητὴ γένη τῶν Ζαγοριανῶν γιὰ νὰ μεταφέρουν τὶς ἀποσκευές του στρατοῦ. ‘Αμα τῷμαθε ὁ Νούτσος ἔστειλε ἀνθρώπους δικούς του ἐνόπλους, μὲ τὴ διαταγὴ ἡ ν’ ἀπελυνθερώσουν τα γένη ν’ μὴ ζαναγρίσουν Σωντανοί! Οι ὀπλοφόροι ἐπετέθησαν ἔναντον τῶν χωροφύλακών, οι οποίοι ἐγκατέλειψαν τὰ γένη, πήγαν στὸν Ἀλῆ καὶ τοῦ διηγήθηκαν τὴν ἐπίθεσι. Ο Ἀλῆ Πασσᾶς ζάρωσε τὰ φρούδαι γιὰ λίγο καὶ ἐπειτα εἶπε:

— Ο Ἀλέξης εἶνε τρελλός, δὲν πρέπει νὰ τὸν συνεργάσαστε... Μὲ τὸν καρδὶ οὐδὲν τὸ Νούτσος κατωθώσεις νὰ δηγανώσῃ τὸ Ζαγόρι σ’ εἶδος ‘Ομοσπονδίας 42 χωρῶν καὶ 4 κωμοπόλεις καὶ νὰ γενιάντως ιδιώμος πρόδεοδος. ‘Ετσι οἱ Ζαγοριανοί γειναντανε βαθύτλουτον, κτί-

σανε μεγαλοφερὲ σπίτια, ἐπαύδεντηρα, ἀνότερες σχολές, μὲ διδασκάλους ζένων γλωσσῶν καὶ ἐπιστημῶν. Τόση ἐπαρχία εἶχε ἐπὶ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ δὲν Νούτσος, ώστε προσπαθοῦσε νὰ ἐπεμ-

βαίνη καὶ ὑπὲ τὸν χριστιανῶν ἀλλων ἐπαρχιῶν, καμμιὰ φορά μᾶλιστα καὶ μὲ κινδυνὸν τῆς ζωῆς του. Δηγοῦνται τὸ ἀκόλουθο χαρακτηριστικό επειδόμενο:

Κάποτε ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς ὑπομάστηκε διὰ ὁ Οδυσσεὺς ‘Ἀνδρούτσος ἐτομάζει ἐπανάστασις ἐναντίον του, τὸν πάντες μὲ καρτέρι καὶ διατάζει νὰ τοκεάσουν. Ο ἀρχιαστυνόμος τῶν Ιωαννίνων Ταχήρης καὶ οἱ δῆμοι σφεαστὸν οὐδούσα στὸν τόπο της καταδίκης του, κάτω ἀπὸ τὸν ιστορικὸ πλάτανο, δύοντανόν την δανατικές ἐπελέσεις. Μόλις τόδιαντες ὁ Νούτσος τρέχει γάληρα καὶ φάνε τὴ συγκή ποὺ οἱ δῆμοι τοῦ προνοῦσαν τὴν θηλεά! Ο Νούτσος ἀπάντει τὸ σχόνι, περνᾷ τὴ θηλεά στὸν Αυτάπη:

— Καλλίτερα νὰ κρεμάστετε ἐμένα παρὸ τὸν Οδυσσέα!

— Άλλ’ ο ταχήρη δὲν τολμοῦσε βέβαια νὰ κάνῃ μάτετο πρᾶξι: Καὶ οἱ δῆμοι κρατοῦσαν οὐδερούμενό τὸν Ἀνδρούτσο καὶ φόναζαν νὰ τὸν κρεμάσουν. Συμφωνα μὲ τὴ διαταγὴ ποὺ είχαν. Γίνοντε μεγάλους ζαρβασμώς καὶ ταραχῆ ποὺ ἔπεισε στὴ αὐτὴ τοῦ ‘Ἀλῆ’.

— Ο Ἀλῆς διέταξε καὶ σφεαστὸν μπροστά του μαζὶ μὲ τὸν Ανδρούτσο καὶ τὸν Αλέξη, ὁ οποίος ἐφώναζε ἀφοβία:

— Τὸν Οδυσσέα τὸν ἔχω ἀπὸ χρόνια ἀδελφοποιότο μου! Ζητῶ νὰ φρίσης τὴ ζωή του σὲ μένο τὸ θετὸν παδὶ σου! Σ’ ἔξοδο καὶ στην ψυχὴ τοῦ πατέρα μου, ποὺ σταύρησε· διὰ πιστός σου φίλος!...

— Ο τόνος τῆς φωνῆς τοῦ Νούτσου ήταν τέτοιος ποὺ δὲν θύμησε τὸν συλλογίστηκε πολὺ:

— Χαλάλι σου, σου ἀπὸ μπροστά μου! είπε. Πάρτον!

Οι δῆμοι ἐλύσαντε τὰ χέρια τοῦ ἀρματωλοῦ ὁ οποίος ἐλευθερώστηκε, ἀπόλοιτος πια, ἀπολούθησε τὸ σωτήρα του. ‘Επειτα ἀπὸ λίγο καρδοῦ, δὲν ἀλῆσε τὸν Αλῆς ὅμιο μόνο ἐπαγνήνεται τὸν Οδυσσέα, ἀλλὰ τὸν ἐπίτηρε καὶ σοματοφύλακά του...

— Ο Νούτσος δὲν ήταν φιλοζωμάτος, ἀγαποῦσε δύος τὴν πολυτέλεια, καὶ ἔχειτε στὸ Καπέσαβο καὶ στὴ Σκαμνελία ἀλληνά μέγαρα καὶ τὰ στόλισε μεγαλοπρεψῶς.

Στὰ 1819 κατηγήθηκε στὴ Φίλικη ‘Επαναστατικὴ’ καὶ ωρίστηκε νὰ πενάνη γιὰ τὴν ἀπελυνθερώσα τὸν Ελληνικὸ Γένον.

— Οταν ὁ περίφημος Ισμαήλ Πασσόμπτες, ἐπὶ κεφαλῆ της Σούλιτανικῶν στρατευμάτων, ἐνεστράτευσε ἐναντίον τοῦ Τούραννου τῆς Ήπειρου, δὲν ἀλέξιος ἐπέρθησε αρχόγραφος ἐνὸς τηνίματος ‘Αληποσασδικού στρατοῦ, ποὺ ἐπέρθησε νὰ διώκει τὸν πατρόπειρο τὸ Σούλιτανικό. Αἴφοι ὄμρας δὲν ἐπέτιχε νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς μὲ τὰ ὄπλα, δὲ Νούτσος κατέφυγε σὲ στρατήγημα: ‘Υποκρίνεται τὸ Σούλιτανικό, προσέρχεται στὸν Πασσόμπτεν ὁ οποίος τὸν διορίζει ἀρχιφρούροντα τοῦ Νούτσου. Προσούστηκε στὸν Πασσόμπτεν τὸ Νούτσος, πάντοτε μὲ πονηρά, συμφυσιεύει τὸν Πασσόμπτεν νὰ προσκληθεῖ στὸ στρατόπεδο του τοὺς Σούλιταντες καὶ νὰ τὸν πειθεῖ.

— Οταν διώκεις ήρωας τοῦ Σούλιτανου, δὲ Νούτσος συνενεβεῖται κρυφά μαζὶ τους καὶ μὲ τοὺς πατούς στὸν Ἀλῆ Πασσᾶ, Ἀλβανούς, πάρεντει τὴ διχόνια στὸ Σούλιτανικὸ στρατόπεδο, σκαρσόντει νὰ διώκει τοὺς Σούλιτανους μπορῶντα τὸν Ιουνίνον. Παρουσιάζεται θυμαριθεῖς στὸν ‘Ἀλῆ Πασσᾶ’ ὁ οποίος τὸν ἀγκαλιάζει συγκανημένος καὶ τὸν ὄντα μάζει •έξιο παιδί του•.

— Επειτα δὲν θυγατέρινει ἀπὸ τὸ Κάστρο καὶ κατατοπώνει τὸν Πασσόμπτεν.

— Στὰ χρόνια τῆς Ελληνικῆς Επαναστάσεως βλέπουμε τὸν Ἀλέξη Νούτσο τὸν Μεσοδόγγη ἐνθυσιώδη ἀγνωστὴ τῆς Ελευθερίας. Συνεργάζεται μὲ τὸ Μαρωνοβόρδο καὶ λαβαίνει μέρος στὴ Συνέλευση τῆς Διττῆς Ελλάδος.

Κατὰ τὸν Αρριλή τοῦ 1822 δὲν ἐπαναστατικὴ Κυβερνήσης διατάξει τὸ Νούτσο νὰ πάρῃ στὴν ‘Ανατολικὴν Ελλάδα, μαζὶ μὲ τὸν Μπαλάσκα, γιὰ νὰ εἰσηγηθεῖ καὶ συμφωνήσῃ τὸν Οδυσσέα μὲ τὸ Λεγόνεμον ‘Αρειο Πάγο, δηλαδὴ τὴ Γερονιά τῆς ‘Ανατολικῆς Ελλάδος, καὶ πάντη έσται διὰ διέδημος ἐμφύλιος πολεμος. ‘Η Κυβερνήσης ήταπές διὰ ποτέ θύμηνει τὴν ἀποστολὴ τοῦ πατέρα την αὐτή, γιατὶ εἶχε σώσει ἀλλοτε τὸν οὐδόσα μέτρο βέβαιο θάνατο.

— Ο Νούτσος μάλιστας μὲ τὸν πειματάρων στρατηγὸ καὶ γύρωσε στὴν Κόρινθο μὲ τὴν ίδιαν διὰ πέτυχε τὴν συμφωνίασσα... ‘Υστερὸς διάποτες μέρες ἔμφυλιος ξανάρχει,

